

ТОШКЕНТ ШАҲАР
МАҲАЛЛАЛАР
ИШНИИ
МУВОФИҚЛАШТИРИШ
КЕНГАШИННИНГ
РУЗНОМАСИ.
Ҳар ойда иккя марта
чиқади.
«Тошкент оқимини
нашри.

АПРЕЛЬ 1991 ЙИЛ.
№ 8 (44).

Маҳалладоши

Хушхабарлар

ЎЗГАЧА ФАЙЗ

— «Ҳашар — элга ярашар», — деган ажойиб нақл бор ҳалқимизда, — дейди шаҳримизнинг Авлоний номли маҳалласи қўмитаси раиси Турғун ака Бекмуҳамедов. — Шунга биноан маҳалла миз аҳли билан биргаликда ҳашар ўтиказдик. Унда катта-ю кичик бирдек яқдил қатнашиди. Улар кўчаларига чиқишиб ободончилик, кўка-ламзорлаштириши каби ишларни бажаришиди. Шу куни маҳалланнинг 500 га яқин хонадонидан ҳар бир киши камидаги билан туддан мевали кўчут ўтиказди ва натижада маҳалламизнинг 8 сотихдан иборат боғи ҳам обод гўшага аланди.

Дарҳақиқат, ҳашардан сўнг маҳалла бўлган киши у ердаги ўзгача файз ва кўркамликни кўриб, бажарилган ободончилик ишларини шоҳиди бўлади. Ахиллик ва ҳамкорлик билан қилинган иш ҳамиша яхши самара бериши ҳаммага маълум.

Зухра МУҲАМЕДОВА.

ҲАМШИРАЛИКНИ ЎРГАНИШАДИ

ШАҲРИМИЗНИНГ Октябрь райони соғлиқни сақлаш бўлими жамоаси бир қатор ибратли ишлар ташаббускоридир. Улар яна бир ташаббус билан чиқишиди. Районнинг «Обод» ва «Гулбозор» маҳаллаларида уйда ўтирган аёллар ва 18 ёшдан катта бўлган қиз-жувоналар учун тиббиёт ўқув курсини ташкил этишиди. Бу курсда 40 та ўқувчи кичик тиббий ҳамшира мутахассислар бўйича таҳсил олиб, беморга қараш, унол қилиш, бошқа бир қанча тиббий ёрдам кўрсатишларни ўрганишади.

— Яхин кунларда ана шу районнинг «Баҳор» ва «Каттабоғ» маҳаллаларидаги ҳамана шундай курслар ташкил этиш мўлжалланган, — дейди биз билан сұхбатда Октябрь район саломатлик маркази бошлиги Маҳсума Фарурова.

Дилмурод ОБЛАЕВ.

Пойтахтимиздаги «Чевар» ишлаб чиқарыш бирлашмасида тайёрланадиган маҳсулотлар бежиримлиги билан ҳалқимизга мансур бўлаяти. Корхонанинг 4-филиали ишчиси Соат Қосимхужаева-

нинг чеварлигини у яшаётган маҳалладагилар ҳавас билан тилга олишади.

СУРАТДА: моҳир ишчи навбатдаги буюртмани тикаяти.

Тўлқин Каримов сурати.

ИЛМГОҲДАГИ МАРКАЗ

ШАҲРИМИЗДАГИ Ушинский номли ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш Марказий илмгоҳи Узбекистон ССР Ҳалқ таълими вазирлигининг Американинг машҳур компютерлар ишлаб чиқарувчи «Ай-би-эм» фирмасида тайёрланган машиналар билан жиҳозланган янги марказ ташкил қилинди. Ҳорижий фирма маҳсулотлари эса шаҳар мактабларида ўрнатилишини бошланди. Ушбу ўқув йили охиригача ўндан зиёд мактабда ана шундай техникадан фойдаланиш имконияти яратилиди. Яхинда ма-

шиналар ўрнатилиши мўлжалланган мактабларнинг муаллимлари марказда компьютердан фойдаланиш ҳақида тўла тайёргарликдан ўтишиди. Дастилабки компьютер синфи Собир Раҳимов районидаги 234-мактабда ишга туширилади. Бу каби илм даргоҳлари шартли равишда «Қанотли мактаблар» деб аталиб, улар энг замонавий компьютерлар билан жиҳозланади. Келгусида «Ай-би-эм» корхонаси маҳсулотларидан яна 300 таси жумҳуриятимиз мактабларидан ўрин олади. Шундай қилиб ҳалқ таълими даргоҳлари

ҳам жаҳон миқёсида қўлланилаётган ўтиши воститарига эга бўлмоқда. Шуни ҳам айтиш жоизки, компьютер синфлари ҳамма техник талабларга жавоб берадиган ҳамда малакали муаллимларга эга мактабларда ташкил этилади. Илмгоҳдаги марказ эса доимий фаолият кўрсатиб, у ердаги мутахассислар шаҳар ўқитувчиларига ҳамма вақт маслаҳат берадилар. Бундан ташқари марказ шаҳар мактабларидаги янги компьютерларга техник хизмат кўрсатади. Янгиллик билан қизиқувчи ҳалқ таълими ходимлари марказда малакаларини оширишлари мумкин.

Бахтиёр КАРИМОВ,
Тошкентдаги 138-мактаб муалими.

Истеъмол буюмлари манзурми?

УЛУШЛАРИ КАТТА БЎЛМОҚДА

«УЧҚУН» тўқимачилик ва атторчинлик ишлаб чиқариш бирлашмаси асосий ёзтиборни ишлаб чиқариш ускуналарини янгилашга қаратди. Корхонада техникини такомиллаштириш учун кейинги йилларда 2 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. Цехларда янги-янги поток линиялар, замонавий мойлаш, қутиш, қирқиши, гул босиш мосламалари ўрнатилди. Бу ишлаб чиқаришнинг унумли, сифатли, кам шовқинли иш қуроллари хорижий мамлакатлардан келтирилди. Қилинган харажатлар тез орада ўзини оқлади.

Бирлашмада ишлаб чиқариладиган 75 хилдан ортиқ кенг истеъмол буюмлари ўзининг сифатлилиги билан ажralиб туради. Хотин-қизлар учун турли рўмоллар, сочиқлар шулар жумласидандир.

Корхона ишчи ва хизматчилари бу йилнинг дастлабки ойларини ҳам мувоффақиятли бошлашди. Жамоа ҳозирги хом ашёнинг таҷутилигига қарамай, ўзларидаги бор имкониятларни ишга солиб шу йилнинг биринчи чораги режаларини ошириб бажардилар. Натижада

шу уч ой ичидаги режага қўшимча 400 минг сўмлик ҳалқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарилди. Бу зафарларга эришида яхши кўрсаткичларга эришиб ишлайдиган рўмолларга гўл босиш машъалларида Муборак Самигжонова, Раъно Жаломуддинова, Мунаввар Сапаева, Шоира Сулаймонова, Карима Пўлатова кабиларни кўрсатиши мумкин. Шунингдек, ёшларга устозлик қилиб келаётган, чорак асрдан бери шу касбни ардодаётган Нафиса Юлварсхўжаева, Ойдин Жабборова каби мураббийларнинг жамоа ютуқларида улушлари катта бўлмоқда.

Сайдулла СУЛТОНОВ.

Тошкент шаҳар Кенгаши доимий комиссияларида

ХАЙРЛИ ИШЛАР

Маҳалла, уй қўмиталари ва жамоатчилик билан ишлаш доимий комиссияси 1991 йил, биринчи чорак режасига кўра талайигина вазифаларни амалга ошириди. Маҳаллаларда СССР Референдумига тайёргарлик кўриш ва аҳоли орасида тушунтириши олиб боришида айниқса комиссия аъзоларийнг қўшган хиссаси катта бўлди. Шу давр мобайнида жумҳурият ва шаҳар меҳрашфат жамғармалари ҳамкорлигига кўплаб жамоатларга хайрия ёрдамлари ўюстирилди. Масалан, Наврӯз байрами арафасида Октябрь, С. Раҳимов, А. Икромов ва бошقا

районлардаги маҳаллаларга бир қопдан гуруч, ун, 10 килограмм ёғ, 2 килограмм чой, 30—40 килограммдан гўштишиб чиқилди.

Доимий комиссиянинг навбатдаги йигилишида комиссия раиси Шукур Темуров ана шулар ҳамда иш режасига бўйича қўлга киритилган бошқа ютуқ ва камчилликлар ҳақида гапирди. Кун тартибидаги яна бир масала — маҳалла қўмиталари Низомининг бажарилиши юзасидан ҳам қимматли фикрлар билдирилди. Комиссия аъзоси Кабир Комилов бу ҳуқоқатнинг ҳуқуқий томонла-

рини қўмиталарга атрофлича тушунтириб бериш зарурлигини айтib ўтди.

Йигилишида шунингдек, Тошкент шаҳар Кенгашининг сенати ойидаги сессиясида комиссия ҳисоботининг эшиктилиши ва бунга қизғин тайёргарлик кўриш, Ўзбекистон телевидениеси қошида «Маҳалладоши» телекўрсатувини ташкил этиш масалалари мухокама этилди. Колида Қодирова, Неъмат Ҳасанов ва бошқа ўртоқлар ўз фикр-мулоҳазаларини билдирилди.

Сайдулла ШОДИЕВ.

Иссин тандир нонини нонуштага тортиқ этишига нима етсин! Дастурхонимизни тўқин қилаётган қўли гул новойларимизга ҳормат энди, дегимиз келади.

Айналар—халқ мүлки

УСТА ШИРИНЛИКЛАР ТАШАББУСИ

ЖУМХУРИЯТИМIZDA Наврӯз тантаналари бир ойдан буен давом этиб келмоқда. Бу йилги Наврӯз айниңса ўзгача тарапатга эга бўлмоқда. Уста Ширин маҳалласида куни-кеча ўтказилган бу байрамга эл ҳашари — меҳнат байрами уланиб кетди. Маҳалла чойхонасининг ҳовлисига 300-400 иши жо бўладиган жой тайёрланиб, унга маҳалла аҳлидан ташқари кўшини маҳаллалардан ҳам меҳмонлар, табаррук отахонлар, онахонлар ҳам таклиф этилдилар. Олпоқ дастурхонларни кўк сомсалар, чучвараю турли-туман пишириклар тўлдирган. Хозиргина тандирдан узилган бўрсилдоқ нонлар хидо диморларга урилди, хуш ёқади. Нуорон кексалар, меҳнат оқсоқоллари даврада файз тўкиб ўтиришибди. Эл эъзозини қозонган хонанда Нуриддин Ҳамроулов қўшиқ улаб, даврага файз киритиб турибди. Киров район партия кўмитасининг биринчи котиби Рустам Калонов йигилганларни муборакбод этиб, ҳаммага баҳор кайфияти тилиди. Қозоғистон ва Ўрта Осиё мусулмонлари диний бошқармасининг раиси мұфтий Мұхаммад Содик Мұхаммад Юсуф бу қўш байрамнинг туб мөдияти ҳақида маълумот берди.

Йиғилиш тантаналари узок давом этиди. Лирик хонандалар Матназар Ҳудойназаров, Равшан Аҳмедов, Шероз Исломовнинг хонишлари кўпчиликни хушнуд этиди. Дастурхонга тортилган машҳур ошпаз Эргашхўжа Нажимхўжаев тайёрлаган ҳалим барчани манзур қилди.

Киров районидаги бу маҳаллани қадимда Кўрхўжа ота мавзеси деб аташарди. Кейинроқ бу мавзеи иккига бўлинниб, «Кисловодск — 1» ва «Кисловодск — 2» маҳаллалари деб атала бошлиди. Нега шундай номланганигини мен ҳамон тушунолмайман. Ниҳоят «Кисловодск — 1» маҳалласи раиси Тоживов ака Исҳоқов ташаббуси билан маҳаллалага Уста Ширин номи берилди. Накадар савобли ва ҳайрли бу ишини бутун маҳалла аҳли самимий ва мамнуният билан қарши олди.

Маҳалла ҳудудида Тошкент шаҳар маший хизмат идорасига қарашли қўш қаватли шинам бино бор эди. Елиб-югуришлар орқали бу жой 5-балалар поликлиникасига қарашли 3-филиал бўлди. Ҳозир бу тибиёт муассасасида ҳар куни 40-50 болага тиббий ёрдам кўрсатилмоқда.

Уста Ширин шаҳримиздаги ибратли маҳаллалардан бирига алланни бормоқда. Маҳалла тўлиқ радиоаштириди.

Маҳалланинг ҳайрли ишларидан яна бири, шу жода яшаб ижод этган, элимиз эъзозида бўлган бастакор, олим, ўқитувчилар номини мангушчиликни бўлди. Толикжонов кўчаси ўзгартирилиб, бастакор Дони Зокиров номи берилди. 1-Кутузов кўчаси эса маҳаллада яшаган машҳур олим, профессор Абдулла Зоҳидов номи билан атала бошлиди. 2-Кутузов кўчаси бўлса СССР халқ маорифи аълоҳиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи Ҳабиба Юсупова номини олди.

Иккичинчи жаҳон урушида қатнушган маҳалла ватанпарварларига атаб улкан ёдгорлик ҳам очилди. Ёдгорлик пойига ҳар куни қашшоффлар, комсомол-шешлар гулдастлар кўядилар.

Уста Ширин маҳалласи кундан-кунга обод бўлиб бормоқда. Куни-кеча бўлиб ўтган эл ҳашари кунида маҳалла кўчалари, ариқлари тозаланди. 500 туп гул кўчати ўтказилди.

...Бугун тонгда маҳалла аҳлини яна карнай-сурнай садолари уйғотди. Уста Ширин маҳалласида тўй. Кекса ишчи неварасига ош бермоқда.

Азизлар, тўйга, ошга марҳамат!

Тўлқин ИМОМХУЖАЕВ.

© СУРАТЛАРДА: маҳаллада ўтказилган тадбирдан лавҳалар.

Даврон Аҳмедов суратлари.

Сўраган Эдингиз ТУРАР ЖОЙ ОЛМОҚЧИ ЭДИК...

Р. ҲАМИДХУЖАЕВ:
Онламиз давлат уйидаги
истиқомат қўйса, уни
сотиб олишга ҳақида

ЖАВОБ: СССР Вазирлар Кенгаши 1989 йил 2 декабрдаги қарори билан ҳалқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ижро кўмиталарига, корхоналарга давлат ва жамоат фондларига қарашли уйларда истиқомат қўйувчи фуқароларга квартиларни сотиш ҳуқуқи берилган. Бунинг учун квартиларлар олиш тартиби тўлиқ риоҳ қилинган, яъни уйни ёлловчи турар жой шароитини яхшилашга муҳтож бўлиши керак.

М. СУРЬАТОВА:
Мен бир неча касалликлар туфайли жисмоний меҳнат қилиш қобилиятимни йўқотганиман. Ногиронлик пенсияси олиш арафасидаман. Айтингчи, шундай вазиятда мен биринчи навбатда турар жой олиш ҳуқуқидан фойдаланишим мумкини?

ЖАВОБ: Турар жойни биринчи навбатда олиш ҳуқуқни берувчи касалликлар рўйхати СССР Соғлицини сақлаш вазирлигининг 1983 йил, 28 марта даги 330-сонли қарори билан тасдиқланган. Шундай ҳуқуқ беморнинг турар жойи ёки иш жойидаги врачлик консультатив комиссиялари (ВКК) томонидан берилади.

Демак, сизнинг хасталигиниз рўйхат талабларига жавоб берса турар жой шароитинизни биринчи навбатда яхшилашга имкон бўлади.

Абдужалил ҲАСАНОВ,
ҳуқуқшунос.

МЕНИ кўпдан бери Беруний кўчасидаги «Ўқитувчилар дам олиш уйи»нинг тарихи анча узоқ. У 1936 йили ҳалқ маорифи комиссарлиги томонидан ташкил қилинганди. Аслида бу жойлар аввал «Кўргонтепа» маҳалласига киради. Ачинарли жойи шундаки, шундай обод маҳалла бузилиб ўрнига осмонўпар кўп қаватли бинолар қўрилди. Ҳозир бу маҳалладан саноқли кишилар гина қолган.

Шу саволга жавоб излаб шаҳримизнинг ушбу тарихий жойидан ягона ёдгорлик бўлиб қолган қариялар чойхонасига ташриф буюриб, нуронилар билан сұхbatлашди.

А. Қодирӣ номли маҳалла ҳудудида жойлашган Блок «Ж» уйиниг раиси Файрат Шоқурбонов:

— «Ўқитувчилар дам олиш уйи»нинг тарихи анча узоқ. У 1936 йили ҳалқ маорифи комиссарлиги томонидан ташкил қилинганди. Аслида бу жойлар аввал «Кўргонтепа» маҳалласига киради. Ачинарли жойи шундаки, шундай обод маҳалла бузилиб ўрнига осмонўпар кўп қаватли бинолар қўрилди. Ҳозир бу маҳалладан саноқли кишилар гина қолган.

Шу сабаби дам олиш уйи илгари Мадаминбек деган бойнинг ички ва ташқи ҳовлиси бўлган. Ажойиб бор ва ҳовзуни бўларди, борда нок, узум, тут ва бошқа мевали дараҳтлар шигил мева тутарди. Жумҳуриятимизнинг турли вилоятларидан муаллимлар келиб (беш юздан ортиқ) бу ерда дам олиб кетишиарди. Фақат муаллимлар дам олиб гина қолмай, бошқа кишилар ҳам бу ерда ҳорди қишилар шарди. 1952 йили дам олиш

ОЧИГИ, оддий бир қаламкаш сифатида маҳалла муаммолари ҳақида бир неча йиллардан бери ўзимча турли фикрлар юритар, узоқ ўйларга чўмар эдим. Айрим фикрлар анчадан бери тинчлик бермасди. Бугун эса... таваккал қилиб, шу кунгача пишиб етилган фикр-мушоҳадапаримни қаламга олишга жазм этдим.

Келинг, аввал маҳалла қўмитаси идораси, ходимлари ҳақида фикр юритайлик. Улар ким ва нималарга кодир? Бурч ва масъулиятлари нималардан иборат?

Менимча кўпроқ ижроя қўмиталарининг кўрсатма ва қарорлари асосида ишлайдилар (Агар «ишлайдилар»

Учинчидан, турли маросимларда иштирок этадиган созандою хонандаларни, дастурхонни, ошлазу пандаларни оталиқларига оладилар. Тўртинчидан, ушбу маросимларниң кўнгилдагидек ва бекаму кўстуказилишини таъминлаш учун столстул, чойнак-пиёла, қозон-товорқ ва бошқа зарур ашёлар билан таъминлайдилар (булар учун алоҳида бойомборларига эга бўлишлари лозим).

Бешинчидан, миллий байрамлар ва фавқулодда йиғинларнинг мазмунли ва тантанални ўтиши учун бор масъулиятнинг зиммаларига оладилар.

Олтинчидан, маҳалланинг тинчлигини, саранжом-сариштагини, кучава ўйлакларнинг тозалигини қатъий назоратларига оладилар (автодор-мехбоза билан албатт шартнома тизбид олишлари керак).

Еттинчидан, фалокат ва бирор ёнгина рўй бергандага улар алоҳида жонбозлик кўрсатишлари зарур (ўтчирик бригадаси ва куруучилар турухларига эга бўлишлари лозим).

Тўғри, баъзи маҳалла фаоллари учун бу таклиф ва истакларни янгилик эмасди, шундай ташаббусларни кўлга олган жонкуярлар ҳам бордир. Аммо бошқалар учун... Очигини айтиш керак, баъзи маҳалла қўмитаси раислари юкорида таъкидлаганимдек, ҳўжакўрсингагина сайланган. Шундайлари ҳам борки, ўз ишига бефарқ, масъулият билан ёндошмайдилар. Бунинг яна бир сабаби ҳам бор, бу — хизматлари эвазига маош билан таъминлансасликлириди. (Ҳозирги олётган маошни маош дайиш мумкин эмас). Шунинг учун ҳам истардимки, қўмита раисини доимо кўпни кўрган кексалардан тайналайвермасдан, балки сидқидилдан ишлайдиган, елиб-югуриб чарчамайдиган аниқ бир мутахассислик эгаси бўлган ёшлардан сайлансан дейман. Иқтисодчи, математик, журналист бўлса нур устига нур! Кексалардан эса йўл-йўрүк кўрсатадиган, раёнга маслаҳат бериб турдиган оқсоқоллар кенгаши тузиш лозим. Имконият бўлса, уларга ҳам ҳақ тайин этиш мумкин.

Мен кўнглимдаги гапларнинг айтидим, холос. Муҳоҳада қилиб, бир хулоса чиқариш маҳалла оқсоқоллари, раислари, фаоллари, қолаверсисиз муштарийлар ҳўммига ҳавола. Яна бир бор таъкидлагим келади, маҳалла қўмитаси ҳўжакўрсингага фаолият кўрсатадиган, кўрсатма ва қарорлар ботқоғига ботган, фақатгина аҳолига турар еридан маълумотнома ёзib берадиган идора бўлибгина қолмай, маҳалла аҳлиниң энг яқин дастёри — мустақил иш юритадиган маҳкамама бўлиб қолиши керак. Шундагина маҳалла қўмитаси ўз обрўсига, ҳақ-ҳуқуқига эга бўлади.

Зомр ЗИЁ.
журналист.

Кўпнинг кенгашига МУСТАҚИЛ МАҲКАМА БЎЛСИН

дилар» сўзини тўғри кўллаган бўлсам). Бирок бу кўрсатма ва қарорлар кўпинча идораларда бир bezak вазифасини ўтайди, холос. Чунки маҳалла аҳлига бу фармонларни жорий қилиш ҳамиша ҳам тўғри келавермайди. Аҳолига жонли ташаббуслар керак. Яъни, кишиларнинг оғирини енгил қиласидиган, тутув ва иноқлигини, тинчлигини сақлайдиган, айни замонда уларни бир-бирларлари кўшадиган одил ва зукко қўмита керак. Мен бу ўринда нафақа олувчи кексаларнинг назарда тутаётганим йўқ, оқсоқоблилик серғайр, жонкуяр, ташаббускор ёшларни ҳам жалб этиш керак.

Шу ўринда табиийки, савол туғилади: «Хўш, бундай қўмита фаоллари кун бўйи нима иш билан шугулланадилар?». Йўқ. Қўмита жамоаси энг муҳим ишлар билан машғул бўлади. Кенинг, таҳмиман мана шундай юмушларни белгилайлик:

Биринчидан, аҳолининг тўю тантана, маъракаси ва бошқа шахсий юмушларни учун истаган автокорорлар ботқоғига ботган, фақатгина аҳолига турар еридан маълумотнома ёзib берадиган идора бўлибгина қолмай, маҳалла аҳлиниң энг яқин дастёри — мустақил иш юритадиган маҳкамама бўлиб қолиши керак. Шундагина маҳалла қўмитаси ўз обрўсига, ҳақ-ҳуқуқига эга бўлади.

Иккичидан, тўй ва маърака сабаби дастурхонга тортилашак озиқоват, мева-сабавот, турли хил ичимликлар ва ҳоказолар билан аҳолини таъмин этадилар.

Бино кўп тармоқли поликлиникага айлантирилса бутун аҳоли шод бўларди.

Саидзим Абдужаббор ўғли, қариялар чойхонасининг чойхоначи:

— Биз, шу ерда ўтирган қариялар Гайрат аканинг гапларини кўллаб-қувватлаб шуни қўшимча қилмоқчимикини ҳақиқатан ҳам бу атрофда бизга хизмат кўрсатадиган, барча талабларга жавоб берадиган тузукроқ поликлиники йўқ. «Ғунча» кинотеатри рўпарамасидаги 9 қаватли уйнинг 1-қаватидаги 4-поликлиниканинг филиали бизга хизмат кўрсатади. Лекин бу поликлиникани ҳозирги замон талабларига мутлақо жавоб бермайди, хоналари тибиёт ходимлари ишлайди, холос.

Бизнинг илтимосимиз шуки, мана шуд дам олиш уйини кўп тармоқли поликлиникага айлантиришса, хароб бўлиб ётган бўш жойларга ниҳоллар экилса (гарчи илгарига обод ҳолига қайтмаса ҳам), биз қариялар поликлиникага деб сарсон-саргардон бўлиб қаёкларга бориб юрмасак жуда ҳайрли ишлайди.

ЭРТА тонгданоң карнай-сурнай наволари остида барча маҳалла аҳли, атрофдаги қўшни маҳаллалардан таклиф этилган меҳмонлар марказдаги болалар хиёбонига йигиля бошладилар. Наврӯз айёмига бағишланган кечани «Кизил дехон» маҳалла қўмитасининг раиси Нурмуҳаммат Абзалов очиб, барчани байрам билан кутлади. Шундан сўнг Голландиядаги ўтказилган ёш ижро-

ОЛҚИШ СЕНГА, ФАСЛЛАР НАҚШИ

чилар танловининг совриндори — 273-мактаб ўқувчилари концерт намойиш этиши.

Ойбек номли Узбекистон ССР ҳаллари тарихи музейининг катта илмий ходими. Узбекистон ССР 50 йиллиги маҳалла қўмитасининг раиси Эгамназар ўғли Қодиров эса Наврӯз тархидан лавҳалар ҳикоя қилди.

Тантанада Тошкент шаҳар маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш Кенгаши раиси, Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган фанарбоби Қодирхўжаев, маҳалла хотин-қизлар Кенгашининг раиси Мавлуда Исматова, маҳалла қўмитасининг аъзоси Мирзаҳмат Ҳамидов ва бошқалар ҳам сўзга чиқиб, дил истакларини билдиришди.

Кеча давомида куй-қўшиқлар янграб турди. Наврӯз дастурхонига сумалак, палов тортилди.

Шуҳрат САЪДИЕВ.

УЗВИЙ АЛОҚАДА

ХОЗИРДА ўсмирлар ўтасида тартиббузарлик, жиноятчилик ҳолларининг кўп учраётгани кўпчиликка маълум. Бинобарин, бу ҳолнинг олдини олиш учун ўсмирларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш, уларни фойдали меҳнатга жалб этиш борасида шаҳримизнинг кўпгина мактабларида, ўқув-тарбия мусасаларида бир қатор ибратли ишлар амалга оширилмоқда.

Яқинда шаҳримизнинг Фрунзе районидаги Күшбеги мавзеси маҳалла қўмитаси ҳамда 127-мактаб педагогик жамоаси биргаликда ўтказган ҳуқук-тартибот мавзуидаги «Ўсмир ва қонун» деб номланган тадбир ҳам фикримизнинг ёрқин далиллариди.

Мазкур учрашувга таклиф этилган республика Ички ишлар вазирлигига қарашли профилактика хизмати бошқармасининг балогатга етмаган ёшлар иши билан шугулланувчи бўлимли инспектори Абдулсаттор Қаҳхоров ёшлар ва ўсмирларнинг ҳуқуқий тарбияси, қонунбузарлик ҳамда буғунги ўсмирлар тарбияси борасида мактаб педагоглар жамоаси, маҳалла қўмиталари ва ота-оналар зиммасидаги вазифалар нималардан иборат эканлиги хусусида йигилгандарга батағсил сўзлаб берди.

— Халқимизнинг бола бошидан деган нақлига кўра, — деди у, — ҳозирда ўсмирнинг ахлоқий тарбиясини унинг кичикилигидан бошлаш, унга ота-оналар ҳамда мактаб жамоатчилиги биргаликда аҳамият бериб, энг муҳими ўсмир болаларни ўқищдан бўш вақтларida назоратсиз қолдирмаслик, уларни фойдали меҳнатга жалб қилиш зарур. Негаки катталар назоратисиз қолган ўсмирнинг кўнглигига келган иш билан шугулланishi ёки бутунлай бекорчилик билан қимматли вақтини ўтказиши табиий ҳол. Бекорчи-

3-
бет.

ликдан эса, ҳозирги кунда ёшлилар ва ўсмирлар ўтасида турли бемеъниликлар, тартиббузарликлар келиб чиқмоқда. Бу ҳол айниқса кўп ҳаватли уйларда, якъолроқ кўзга ташланади. Шу ўринда яна мактаб педагогик жамоасининг ҳам ўсмир тарбияси борасидаги мұхим роли ҳақида тұхталаши жоиз. Яъни, улар ота-оналарнинг уззукун ишда бўлиши сабабли ўқувчичининг ўқищдан кейинги фаолияти билан ҳам қизиқишлари зарур. Учрашувда шунингдек, 127-мактаб педагогик жамоаси ҳамда мактаб ота-оналар комитети аъзолари ҳам сўзга чиқишиб, мактабдаги буғуни аҳвол яъни, 1100 ўринли мактаб биносида ҳозирда 2100 ўқувчи таълим олаётгани, ўзбек ва рус тилларида дарс олиб бориладиган ушбу мактабнинг ҳар бир синфидаги ҳозирда 40 дан зиёд ўқувчи ўқитилаётгани, бу эса ўз-ўзидан мактабдаги ўқувчиларнинг билим сависига ва ахлоқий тарбиясига ҳам салбий таъсир этаётгани хусусида гапиришиди ва бу йил ҳам яна сентябрь ойида 1-синфда юзга яқин ўқувчи қабул қилиш мўлжалланаётгани ҳақида тұхталаши. Лекин уларга қўшимча мактаб биноси йўқлиги туфайли ота-оналар ва ўқитувчилар Күшбеги мавзеси учун кўшимча янги мактаб биноси зарурлигини яна бир бор таъкидлаши.

— Маҳалламиз асосан кўп қаватли уйларда яшовчи аҳолидан ташкил топғани учун ҳам балогатга етмаган ёш ўсмирларнинг ахлоқий тарбияси мавзусида ана шундай учрашувларни муттасис ўтказиб туришини ҳамда мавзеда истиқомат қилувчи ўсмир ёшидаги болаларни назорат остига олиб, уларнинг ахлоқий тарбиясини йўлга кўшиши мўлжаллаганимиз. Мактаб билан маҳалла ҳамма олора боғлаб иш олиб борсе, шубҳасиз яхши натижага эришиш мумкин.

Зулфия ДУСМУҲАМЕДОВА.

УСТОЗЛАР ЁДИ

АКМАЛ Икромов районидаги Аброр Ҳидоятов номли маҳалла жойлашган Ойдин Собирова номли 106-мактабни битирниб чиққанларнинг кўпчилиги ўзларига билим ва тарбия берган ўқувчилардан олакаларни узмай келишмоқда. Яқинда бундан 20 йил муқаддам ушбу мактабни битирган ўқувчилардан бир гуруҳининг қадрдан ўқитувчилари билан учрашув ва оламдан ўтган устозлари ҳурмати ва ёдига бағишиланган хотира кечаси бўлиб ўтди.

Кечани оғтан мактаб партия ташкилотининг секретари Отаулла Исаҳонов бундан қарийб чорак аср муқаддам илк бор эшигини ўқувчиларга көн оғтан бу билим масканида ишлаган ва ёш авлодга таълим-тарбия беришда катта жонбозлик кўрсатган марҳум ўқитувчилар — мактабнинг собиқ директори, жумҳуриятда хизмат кўрсатган ўқитувчи Қутбиддин Илёсов, Дармоной Ражабова, Вали Мақсудов, Полина Давидовна Клейнер, Афонистондаги бемаъни урушда ҳалок бўлган жангчи Қобил Алибердиев ва бошқалар номини чуқур ҳурмат билан эслаб ўтди.

— Биз ушбу мактабнинг дастлабки ўқувчиларидан эдик, — деди хайрли тадбир ташаббускорларидан бири, Тошкентдаги 1-таксопарк ҳайдовчиси Баҳодир Ҳамидов. — Ўқув машғулотлари бошлангандан кейин биз дарслардан сўнг қолиб мактаб ҳовлисина қурувчилар колдирган ахлат ва тошлардан тозалардик. Шунда ҳурматида Қутбиддин акга Илёсов, Шарифа опа Сайдқосимова: болаларим, яхшилаб тозаланглар. Бу ерда яхши бօғ яратамиз. Мевасидан ўзинглар ҳам, фарзандларингиз ҳам баҳраманд бўладилар, дей рағбатлантишарди. Биз мактаб ҳовлисида тош терган бўлсан, фарзандларимиз мева теришмоқда. Узимиз нафақат мевасидан, балки устозларимиз берган билим ва тарбия мевасидан ҳам баҳраманд бўлмоқдамиз.

Дарҳақиқат, бундан 20 йил аввал мактабни битирганлар буғунги кунда нафақат Тошкентда, жумҳуриятнинг узоқ вилояларида ҳам даюл мәҳнат қилишмоқда. Масалан, Жамолиддин Раҳимов, Ҳабибулло Умаров, Собиржон Охунжонов пойтахтимизда турли соҳаларда мәҳнат қилишадиган бўлишса, майор Зинқирла Ҷўраев Қашқадарё вилояти ҳарбий комиссарининг ўринбосари, милиция капитани Илёс Гиёсов эса пойтахт вилояти, Калинино ноҳияси ички ишлар бошқармасида ишлашмоқда.

Мактабни битиргандан бўён билим масканидан ҳам ўзаро алоқаларни ҳам узмай келдётганди бу собиқ ўқувчилар ўзларининг устозлари билан бирга учрашув ва хотира кечасини юқсак савида ўтказдилар. Эртасига эрталаб эса мактаб жамоасига, маҳалла аҳолисига Наврӯзининг анъанавий таомларидан ҳалим оши тарқатилди. Энг ибратли ва мақтавли томони шундаки, бу хайрли тадбирнинг ҳаммасини ўтказиш билан борлиқ бўлган барча сарф-харажатлар мактабнинг ўша собиқ ўқувчилар ҳисобидан бўлди.

Учрашув-хотира кечаси бадий қисмининг мароқли ўтишида Узбекистон ССР ҳалқ артисти Нуриддин Ҳамроқулов, Аброр Ҳидоятов номли драма театрининг бир гуруҳ актёrlари, бошқа лирик хонандаларнинг дисаси катта бўлди.

Абдураим ОТАМЕТОВ.

«ДОНИШМАНД»НИНГ ДОНИШМАНДЛАРИ

Ҳар бир ишнинг ўз рејаси бўлади. У амалга оширилиши зарур ва мумкин бўлганидагига ҳақиқатта айланади, бажарилади.

Ҳамза районидаги «Донишманд» маҳалласи қўмитаси томонидан қабул қилинган режалар ҳозирги куннинг амалий иш дастури бўлиб хизмат қилишмоқда. Район Кенгашининг депутати Карим агаFaуров бошлиқ оқсоқоллар ташаббуси билан сўнгги ички йил ичидага маҳалламиздаги корхоналарга бориб ишлаш имкониятига эга бўлмаган хотин-қиз-

ларни иш билан таъминлаш мақсадида «Меҳнат» тикувчилик фирмасига қарашли тикувчилик бўлимли ташкил қилиниб етмишдан ортиқ аёллар иш билан таъминланди.

«Ота Мозор» қабристони томон бориладиган янги йўл қурилиши ишлари ҳам ҳашар йўли билан амалга оширилди. Унинг учдан бир қисми тўла битказилиб, ҳозир сердатнов масканса айланди. Режаларимиз фаят талаб қилиш эмас, балки ҳалқ манфаати учун ташаббускор, фидойи бўлишига

чакиради. Сиз суратда кўриб турган ҳашарчи оқсоқоллар пенсионерлардан иборат бўлиб, ҳамон масъул ишларда, маҳалламиздаги ободонлаштириш, тарбиявий-ташкилий, хўжалик ишларининг ташаббускорлари ҳисобланади. Улардан Шамси ота 87 ёшда, Карим ота 75 ёшда. Иброҳим ота 84 ёшда. Бу отаҳонларимизнинг сог ва омон юришлари бизлар учун фарҳидир.

Рухҳилла НАЖИМОВ,
«Донишманд» маҳалласи қўмитасининг раиси.

СУРАТЛАРДА: маросимдан лавҳалар.
Даврон Аҳмедов суратлари.

ҲОЗИР пўстак ҳақида гапирсан қизиқ тулоша керак. Сабаби, маданиятимиз анча ривожланган. Эндиликда кўп хонадонларда пўстан кўрмаймиз. Мол териси ҳақида қўидувчи алоҳида дўёнин лар бўдишига қарамай, бальзи кишилар «Овора бўлиб нима қиласман, арзимайди» деб, терини ташлаб юборшапти. Шундай дамларда пўстак қадрига ягадир етмаётанимиз ҳақида ўйга толаман.

— Отам раҳматлик қасоб эдилар, — дейди саксон ёшдан ошган Моҳина буви. — Қўй, эчки, қорамол терисини олиб келиб ошлардилар. Жунларини тозалаб, юваб-тараб, четларини текислаб, жиён тикиб, кудди қўрпача ҳолига келтириб, сандал атроғига солиб юйардик. Тикувчиларга буюртма бериб, оила аъзоларимиз билан нимча ҳам тикитирганим. Отам доимо «Зах ўтмайди, қовуқ ва белни маҳкам туради, пўстак-қўрпачадан соловеринглар» — дердилар.

Эндиликда электр ва газ печкалар бор, ҳамма уйлар полли. Илгари бувиларимиз зах ўтмасин деб, пўстак, бўйра, бордон-чийлардан фойдалинишган, — сұхбатга қўшилди у кишининг синглиси Зубайра ая.

РАЙОН ҳалқ судиде ўн йил биргэ яшаб, фарзанд кўриб, яхши-ёмон кунларни бирга ўтказган ва тўсётдан ажралшиб кетган сабиж эр-хотинларнинг ўй талашини можаросида гувоҳ, тарқасида қатнашишга тўғри келди. Ҳакамлар ҳайъати чиққарган ҳукмдан кейин беихтиёр қўлимга қалам олишга мажбур бўлдик.

Ҳукик тўғрисида кейинроқ тўхталиб ўтмоқчимен. Аввало ҳар бир маҳалла, ҳар бир мавзеда бўлиши мумкин бўлган нохуш воқеани бир чеккаден, тафсилотлари билан беён қилай.

Нима бўлди-ю, бир қориндан талашиб тушган ака-ука — Акбар билан Аскар (мълум сабабларга кўра уларнинг исмлари ўзгартирилди) жанжаллашиб қолдилар. Местлик устида Акбар акасига пичоқ уриб қўйди. Ака шифохонага бормай жон берди. Акбар қанчалик пушаймон бўлмасин ва тавбасига таънмасин бўлар иш бўлган эди. У қилимишга яраша жазоланиб озодликдан маҳрум қилинди.

Бир йўла иккি фарзандидан айрилган Лутфи ая ўйлай-ўйлай ич-этини еди, тунларни ўйкусиз ўтказди. Еб-ичишиде, ётиш-туршишиде даловат ўйқолди. Оғир жудолни оҳри ўз таъсирини кўрсатди. Муштипар она руҳий кесалликлар шифохонасида даволаниб чиқди.

Бу орада вақт ҳам ўтиб, Акбар қамоқ муддатини таомилаб, қайтиб келди. Қариндош-уруглар ўртага тушиб, уни ёши ўтиб қолган қизга ўйлантириб қўйишиди. Эски шаҳдерда ўз ҳовалини бўлгани учун келин бўлмиш Азизага Лутфи ая кўп ташвиш ортиргани ўй.

Орадан кунлар ўти. Бахтга қарши Акбарларнинг ўйи бузиладиган бўлиб қолиб, ижроқўмдагилар унга шаҳернинг турли жойларидан 4 ҳонали ўй таълиф қилишиди. Лекин қайнотаси «Уч ҳонали бўлса ҳам божангиз ва бизларга яхин «Корасув» даҳксидан оловеринг. Тез-тез борди-келди, бир-биримиздан хабар олиб турамиз», деб Акбери кўндириди.

З ғилдирики улар давлат берган 3 ҳонали ўйда истиқомат қилишарди. Илгари ҳовалида Азизага қайнотасининг бор-йўклиги унча сезилмасди.

Иккинчи хотини қайнотаси

— Билган одамга пўстан ҳозир ҳам жоннинг роҳати. Бу гапларда жон бор. Ахир аждодларимизни согсаломат сақлаб келган шу нарса эмасми? Фаровон за-

Унутлаётган меросимиз ҲАМ ЖҮН, ҲАМ БЕМИННАТ

мон бўлгунга қадар ҳар бир хонадонда тўшалмалар бўларди. Уларни тақир ерга тушаб, маҳалладошларимиз турли юмушларни бажарнишган. Ҳатто, терилардан чориқ-оёқ кийими, бош кийим, уст-бошлар тикилганлиги маълум.

Чинозлик боябон Акром ота пўстакни жуда қадрлардилар. Бундан зах ўтмайди, деб доим ўзлари билан олиб кирад, дам олмоқчи бўлганда унинг устига ўтирадилар. Сира дард кўрмай, саксон тўрт ёшларида вафот этдилар.

Эндиликда электр ва газ печкалар бор, ҳамма уйлар полли. Илгари бувиларимиз зах ўтмасин деб, пўстак, бўйра, бордон-чийлардан фойдалинишган, — сұхбатга қўшилди у кишининг синглиси Зубайра ая.

Менимча, ҳаёт машақатини бошидан кечиргай катталарнинг ҳаётни тажрибасидан келиб чиқиб, биринчи навбатда саломатлигимизни ўлашибимиз лозим.

Ҳозир баҳор ҳали ердан зах кўтарилигани йўқ. Далада ишлаётган миришк дехқонларимиз бирор ўтириб нафас ростлаши учун пўстак зарур. Баъзилар эса терига ишлов бериб, оёқларига этик, эгниларига пўстин, бошларига тумоқ кийиб олишади. Масалан, Қашқадарё вилояти, Дехқонобод районидаги чўпонлар шундай яшашади. Ҳар ҳандай изгирин, совуқ ва заҳни мол терисидан тикилган ана шу кийимлар сақларкан. Қамич ўрувчилар эса, илгари оёқ кийимлари устидан от терисидан коплаб ишлаганлар.

Ўтмишда қўнчи, елимчилар бўлиб, улар терини исроф қилишмаган. Қўнчилар пиширган теридан эгар-жабдуқлар, этик, маҳси, шишлилор чориқлар тайёрланган. Шунингдек, китоб муқовалари, жилдлар тикилиб, унга турли ҳуснинатлар ёзилган.

Бу меросимиз ҳақида ҳар қанча гапирсан ҳам озлик қиласди.

Маҳмуд РАМАЗОНОВ.

«Қани бир кўрайлини!»

Тўлқин Каримов сурат-лавҳаси.

Энди тор жойда кўзига балодай кўрина бошлади. Унинг ҳар бир гапи, юриши-туриши, ёб-ичиши, умуман иссиқ-совуғига қареш оғирлик қилиб қолди. Олдининг биринчи қават бўлгани учун онахонга эшик тагидан жой қилиб берди. Ез кунлари Лутфи ая ана шу ерда ётиб турди, лекин совуқ тушгеч қайнотаси билан ўйда ўтиришига тишинишга қўйиб қидади.

Бир куни синглисниникидаги ўтиришдан кейин Акбар Азиззани божасига рашк қилиб:

— Агар бирор нима сезасам тирик қўймайман, — деб дўк урди.

Акбарнинг қайнотаси 40 йиллик ўқитувчилик меҳнат фаориши.

Тўй ҳақидаги хабар тезда Акбарнинг собиқ қайнотаси кулоғига ётиб борди. «Қандай қилсан, Акбардан ўч олсан экан?» деган Фикр унга кечалари ўйга бермай кўйди. Азиза ёзининг башларидан кетиб қолган бўлса ҳам, ажралшиб суди сентябрь ойидан бўлиб ўтди...

Акбарнинг қайнотаси 40 йиллик ўқитувчилик меҳнат фаориши.

Фарзанд кутишаётганилиги маълум бўлди. Шунга қарамай суд нимагадир бу далилларни инобатга олмади. Башқа суднинг Акбар билан Азиза ўртасидаги никоҳни бекор қилиш ҳукмига (сентябрь ойидаги) асосланниб, ҳали б 6 ой мухлат ўтмагани сабабли бир хона ахратиш тўғрисида ҳукм чиқариб, 3 ҳонани 2 ва 1 ҳонали ўйларга алмаштириши Азизага топшириди. Агар Азиза қидириб топган имкониятлардан Акбар уч мартасида ҳам рад жавоби берса, унда суд мажбурий равишда 1 ҳонани олиб бериш ҳуқуқини беён қилди.

Тўғри, воқеанинг шунчаликка бориб етишида маҳалла аҳлининг ҳам айби бор. Ўз вақтида ўртага тушиб Азизага қота-онаси ва ўзи билан гаплашишмади. Акбарни ҳам оқламоқчи эмасман. Олдин хотини билан орани узил-кешил очиқ қилмасдан, ўйламайнетмай иккинчи хотинга ўлашиби олди.

Балки суд ҳайъати одил ва қонуний ҳукм чиқаргандир. Мени ва бошча вижонли кишиларни баштани ўйлаган ота «қўй қизим, ёшинг ҳам бўлгандан ошиби», нима бўлгандан ҳам очиқ қўрган зеринг, қайнотаннинг беш кунлиги борми-йўқми, бирор сабр қил, ҳали яхши кунларинг олдинда», деб тўғри ўйла солиши керак эди. Ағуски, бундай бўлмади. Нима учундир ўн йил эр-хотин бирга яшшибди-ю, энди бирдан ота қизининг ҳаётидан ҳафсираб қолиби. Акбар ҳатто қизи Сайёрани ўз тарбиясига олишига розилиги ҳам инобатга ўтмади.

Иккинчиси ва энг даҳшатлиси: ўзи она бўла туриб Азиза қайси тил билан эрининг касалванд онасини «Ҳайдаб юбор» дейишга борди. Ахир олдида 10 яшар қизи катта бўлмоқда. Бир кун келиб ё кўёви, ё қизи унинг ўзини ҳам ҳайдаб юбормаслигига ким кафолат беради. Ана шундай савол ҳар бир вижонли кишини чукур ўйга толдирса керак, деб ўйлайман.

Зокиржон НУРХЎЖАЕВ, Куйбишев районидаги «Янги Авайхон» маҳалла қўмитасининг раиси, район Кенгашининг депутати.

Тоживой тажанг шаҳар кезади

Қўл қовуштириб тураверасизми?

Пойтахтни айланәтиб «Курск муюлиши» кўчасида ўтлашлардаги иккичишининг сұхбати устидан чиқиб қолдим.

— Бу ариқларга қачон сув келаркин, Мамасоли, — сўради биринчиси. — Экинган даҳрахтлар қуриб қолајыпти.

— Нимасини айтасиз, ниҳоллар қуриб қолмасин деб водопровод сувда суғоралапни.

Маълум бўлишича, Глинка кўчасидаги йўлка ёнига ўрнатилган новдан сув оқади-ю, бу томонга ўтмас экан.

— Яна муаммолар борми? — сўрайман сұхбатдошларимдан.

— Бўлмасамчи, муюлишидан ўтлаш, маҳалласига боргунча кўча тунда зим-зид бўлади. Бу ерга симёғоч ўрнатиб, ёритгичлар билан таъминлаш зарур.

Ҳозир қайси маҳаллага борманг жамоа шунга ўхшаш масалаларда ёрдамга муҳтоҷлигини курасиз. Ўн ўн беш йиллардан бери аҳоли шиょқларига ўзтибор бермай келаётган мутасадди ухаонларимга аччиқ гапларимни айтарман. Аммо маҳалла аҳлидан ҳам озгинана гиналар. Қўмита аҳлидан ҳам озгинана гиналар. Қўмита аҳлидан ҳам озгинана гиналар. Ҳашар улошириб, бош-қош бўлсалар юқорида тилга олинган ишлар шу чоққача ҳал бўлиб кетармиди. Ахир ҳозир қўл қовуштириб ўтирадиган пайт эмас-ку!

Тоживой акага Махкам ҲАҚИМОВ ҳамроҳ бўлди.